

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/10/2024
Identifikačné číslo spisu:	6121557911
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6121557911.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne D. E., narodenej N., P., zast. advokátom Mgr. Petrom Masarovičom, Košice, Park Angelinum 2, proti žalovanému Mesto Košice, Košice, Trieda SNP 48A, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 390 eur s príslušenstvom, vedenom pôvodne na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 45C/6/2022, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. augusta 2023 sp. zn. 9Co/100/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. júna 2022 č. k. 45C/6/2022-104 výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal z nespornej skutočnosti, že žalobkyňa je od 11. novembra 2020 výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXXX, parcela CKN 2557/2 záhrada o výmere 39 m² v katastrálnom území J., na ktorých pozemkoch sa nachádza líniová stavba - chodník vo vlastníctve žalovaného. Oznámením o postúpení pohľadávky doručenom žalovanému mal preukázané, že nárok na peňažnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva od 1. októbra 2019 do 10. novembra 2020 nadobudla žalobkyňa na základe zmluvy o postúpení od predchádzajúceho vlastníka D..

1.2. Právne vec posudzoval ako nárok na náhradu za vecné bremeno zriadené podľa ustanovení zákona č. 66/2009 Z. z. v spojení s § 151n zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“), aplikujúc ustanovenia § 101 OZ o premŕčaní práva.

1.3. Konštatoval, že vzhľadom na neexistenciu zmluvného vzťahu, ktorá by oprávňovala žalovaného na užívanie nehnuteľností žalobkyne, v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2009 vzniklo k pozemkom, aktuálne vo vlastníctve žalobkyne, právo zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech žalovaného, obsahom ktorého je držba a užívanie pozemku pod stavbou. S prihliadnutím na vznesenú námietku premŕčania žalovaným sa prednostne zaoberal včasnosťou uplatnenia nároku v konaní, v ktorej súvislosti mu vyvstala ako podstatná otázka vyhodnotenie charakteru náhrady za

zriadené vecné bremeno ako jednorazového, či opakovaného nároku. V tejto súvislosti konštatoval, že si je vedomý v minulosti existujúcej rozhodovacej praxe súdov, ktoré posudzovali náhradu za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. ako nárok na opakované finančné plnenie existujúce počas trvania vecného bremena, no súčasne argumentoval nemožnosťou prehliadnuť, že v uvedenom období posudzovanie tejto otázky nebolo predmetom rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, ktorého riešenie tejto otázky zadalo iný spôsob vyhodnotenia tejto právnej otázky. V následnej rozhodovacej činnosti súdov v zmysle rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/194/2018, 7Cdo/26/2014, 3Cdo/49/2014, 8Cdo/17/2019 bol prijatý záver, že náhrada za vecné bremeno zriadené v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. má charakter jednorazovej odplaty, keď je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už raz vzniknuté vecné bremeno, ktoré vzniká in rem a vzťahuje sa na vlastníka zaťaženého pozemku v čase jeho vzniku. Zdôraznil, že aj ústavný súd považoval tieto závery o jednorazovom charaktere odplaty za ústavne udržateľné. Potvrdenie takýchto záverov vyplývalo aj z ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/171/2021 a 1Cdo/99/2019.

1.4. Rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít tak bolo ustálené, že všeobecná trojročná premlčacia doba na poskytnutie náhrady za obmedzenie práva vlastníka pozemku vecným bremenom v prospech vlastníka stavby (komunikácie) začala nesporne plynúť vlastníkovi zaťaženého pozemku od 1. júla 2009, ktorý okamih je daný objektívne nezávisle od subjektívnej okolnosti, či oprávnený o tomto svojom práve mal vedomosť. S prihliadnutím na vyššie uvedené uzavrel, že lehota na uplatnenie nároku na zaplatenie náhrady za vecné bremeno, ktorá má charakter náhrady jednorazovej, uplynula 1. júla 2012, teda pokiaľ žalobkyňa svoj nárok uplatnila na súde až dňa 1. decembra 2021, stalo sa tak oneskorene, námietka premlčania je dôvodná, preto žalobu zamietol. K obrane žalobkyne, že vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi uviedol, že v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/148/2004 dôvodné vznesenie námietky premlčania nemožno považovať za konanie odporujúce dobrým mravom podľa § 3 ods. 1 OZ, osobitne, ak k premlčaniu nároku došlo už pred viac ako 10 rokmi, teda išlo o prípustnú procesnú formu obrany, ktorá je v súlade so spoločenskými, kultúrnymi, mravnými normami spoločnosti.

1.5. O nároku na náhradu trov rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 23. augusta 2023 č. k. 9Co/100/2022-137 rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil (prvý výrok) a nepriznal stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd konštatoval, že žalobkyňou uplatnené odvolacie dôvody neboli dané, pretože súd sa v odôvodnení rozsudku presvedčivo, zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými argumentmi procesných strán vychádzajúc zo správne a úplne zisteného skutkového stavu veci, ktorý vyhodnotil podľa správnej právnej normy a túto aj v súlade so zmyslom a účelom zákona interpretoval rešpektujúc ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

2.2. Predmetom odvolacích námietok žalobkyne bol jej nesúhlas so spôsobom právneho posúdenia veci súdom pokiaľ ide o periodicitu plnenia primeranej náhrady za vecné bremeno zaťažujúce jej pozemok v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. Pokiaľ ide o zodpovedanie otázky formy náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva zriadením vecného bremena zo zák. č. 66/2009 Z. z., zákon túto otázku nerieši. Ako však správne uviedol súd prvej inštancie, rozhodovacia prax dovolacieho súdu je v tomto smere ustálená, a vzhľadom na jej existujúcu početnosť rozhodne o nej nemožno uvažovať ako o ojedinelej judikatúre. Odvolací súd v tomto odkázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré neopakuje, a s ktorým sa stotožnil. Jeho základom sú rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/17/2019, 2Cdo/194/2018 pojednávajúce o nároku na odplatu za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. ako nároku na jednorazovú odplatu, ktorý nárok vznikol účinnosťou zákona 1. júla 2009, ktoré nadviazali na skoršie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/26/2014, 3Cdo/49/2014, závery ktorých boli zopakované tiež v ďalších rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/171/2021, 1Cdo/99/2019. Súd prvej inštancie rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, keď uzavrel, že charakter uplatneného práva žalobkyne na zaplatenie náhrady za zriadenie vecného bremena je súdnou praxou ustálené ako jednorazová odplata, a nakoľko vecné bremeno v prospech žalovaného na pozemku vzniklo zo zákona ku dňu 1. júla 2009 a vlastníka pozemku

si v zmysle ustanovení OZ o premlčaní neuplatnil nárok na odplatu v lehote troch rokov od jeho vzniku, toto právo sa premlčalo.

2.3. Vlastníkom pozemkov ostalo zachované právo na vyporiadanie zaťaženého pozemku zámenou pozemkov alebo v konaní o pozemkových úpravách (§ 2 zákona č. 66/2009 Z. z.), ktoré s účinnosťou od 1. septembra 2022 môže iniciovať aj vlastník dotknutého pozemku (§ 2, § 6, § 7 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách v znení zákona č. 257/2022 Z. z.). Nie sú tak namieste ani výhrady žalobkyne o absencii jej práva na iniciovanie vysporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku a k stavbe.

2.4. Pokiaľ žalobkyňa za určujúce považovala skoršiu súdnu prax s prevažujúcim hodnotením peňažnej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 66/2009 Z. z. v rozhodnutiach krajských a okresných súdov ako náhrady opakovanej, odvolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutia prvoinštančných a odvolacích súdov netvorí ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ktorá je pre formovanie súdnej judikatúry určujúca.

2.5. Vzhľadom na čas podania žaloby 1. decembra 2021 a nadobudnutie vlastníctva k pozemku zaťaženého vecným bremenom 11. novembra 2020, žalobkyňa ani nemohla v dobrej viere a legitímne očakávať, že súd bude vychádzať z judikatúrnej praxe o tom, že jej patrí náhrada za vecné bremeno formou opakovaného plnenia. Účelom zákona a zámerom zákonodarcu pri prijímaní zák. č. 66/2009 Z. z. zaiste nebola podpora špekulatívnych prevodov vecným bremenom zaťažených pozemkov s cieľom opakovane dosiahnuť finančné odškodnenie, keď je obvyklé a logike veci zodpovedajúce, že nový vlastník zaťaženého pozemku tento nadobudne v cene zohľadňujúcej existujúce obmedzenia. Žaloba bola tiež podaná v čase, kedy už najvyšší súd v rozhodnutí z 30. novembra 2020 sp. zn. 8Cdo/17/2019 a z 26. augusta 2019 sp. zn. 2Cdo/194/2018 sa zaoberal správnosťou vyriešenia otázky o jednorazovej náhrade a tiež konštatoval, že obdobnú „dovolaciu otázku“ už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24. marca 2015 sp. zn. 7Cdo/26/2014 a v rozsudku zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania jednorazovej primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. Otázka charakteru náhrady za zákonom zriadené vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. bola v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako i rozhodnutia odvolacieho súdu v danej veci ustálená konštantnými rozhodnutiami súdu vyššej inštancie.

2.6. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP tvrdiac, že súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tiež namietala nesprávne právne posúdenie sporu pokiaľ ide o periodicitu plnenia primeranej náhrady za vecné bremeno zaťažujúce jej pozemok v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. tvrdiac, že súdy oboch inštancií sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe, čím zrejme mienila aj dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľka v dovolaní poukazuje na princíp právnej istoty uviedla, že súdy v napádaných rozsudkoch síce poukázali na rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 a 18Cdo/17/2019 vychádzajúce z názoru o jednorazovej povahe náhrady za vecné bremeno, ktorá sa premlčuje v trojročnej lehote od účinnosti zákona, avšak pri dvoch rozhodnutiach NS SR nie je možné hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi. Súdy ústavne udržateľne neodôvodnili, z akého dôvodu porušili princíp právnej istoty dovolateľky pri rozhodovaní o jej veci, vo veci vlastníckych práv, ktoré sú nepremlčateľné a neodňateľné.

3.2. Dovolateľka nesúhlasí so spôsobom právneho posúdenia sporu súdmi nižších inštancií, trvá na tom, že jej právo na uplatnenie pohľadávky voči žalovanému za obdobie od 1. októbra 2019 do času nadobudnutia vlastníctva plyní od uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávky na peňažné plnenie za žalované obdobie s pôvodným vlastníkom D. H. Dovolateľka trvá na svojich predchádzajúcich písomných vyjadreniach o tom, že ustanovenie zák. č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkoprávnom vysporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a citované rozhodnutia súdov druhej inštancie pri priznávaní náhrady za obdobné obmedzenie práv vlastníka ako v jej prípade priznávali nárok na peňažné plnenie za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. formou opakovanej náhrady.

3.3. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok krajského a okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie alebo rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť dovolateľke sumu 390 eur s úrokom z omeškania 5 % z dlžnej sumy ročne od 1.

decembra 2021 do zaplattenia titulom primeranej náhrady za užívanie jej pozemkov žalovaným. Žalovaný je povinný dovolateľke nahradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 100 %.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Najvyšší súd opakovane vyslovil názor, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/209/2015, 3Cdo/36/2016, 5Cdo/264/2014, 1Cdo/334/2013). Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalobkyňa namietala vadu zmätočnosti konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je

výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

12. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod pojmom procesný postup sa rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012, R 129/1999). Súčasťou rozhodovacej praxe najvyššieho súdu ešte pred účinnosťou CSP bol tiež záver, podľa ktorého o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávneho konania ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví, resp. odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, prípadne sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013 alebo 3Cdo/98/2015).

14. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu a porušenie práva na spravodlivý súdny proces dovolateľka videla v tom, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (i súdu prvej inštancie) nie je ústavne udržateľne odôvodnené (bližšie pozri bod 3. a 3.1. tohto rozhodnutia). Inými slovami podľa dovolateľky odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) je nedostatočné a vecne nesprávne. Obsah spisu však nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil.

14.1. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktorý v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú, kompletizujúcu jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) sa vysporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a odkázal naň (§ 387 ods. 2 CSP), stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Súdny oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

14.1.1. Odvolací súd náležite zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba žalobkyne o zaplatenie 390 eur s úrokom z omeškania 5 % z dlžnej sumy ročne od 1. decembra 2021 do zaplatenia titulom primeranej náhrady za užívanie pozemkov žalobkyne žalovaným zamietnutá, keď zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že nárok uplatnený žalobkyňou na zaplatenie náhrady za vecné bremeno (pozn. súdu: uplatnenej ako opakovanej náhrady za rok 2019 až 2021) ako náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 66/2009 Z. z. predstavuje jednorazovú náhradu, ktorý nárok je premlčaný vo všeobecnej premlčacej dobe. Premlčacia doba začala plynúť 1. júla

2009, t. j. odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., ako objektívne daného okamihu nezávislého na subjektívnej okolnosti, teda či oprávnený (žalobkyňa) vedel alebo nevedel o svojom práve (porovnaj R 1/1998) a právo žalobkyne sa premŕalo najneskôr 1. júla 2012, pričom žalobkyňa podala žalobu na okresný súd dňa 1. decembra 2021. V dôvodoch svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v kompletizujúcej jednote s rozhodnutím súdu prvej inštancie nevyplyva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

14.2. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP.

14.3. Pokiaľ dovolateľka chcela svojou dovolacou argumentáciou spochybníť správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, dovolací súd zdôrazňuje, že aj v prípade jej opodstatnenosti by mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, vid' konštantnú judikatúru najvyššieho súdu (R 24/2017 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

15. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

16. Žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania opierala aj o nesprávne právne posúdenie sporu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

17. Žalobkyňa podaným dovolaním napadla rozhodnutie odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku odvolacieho súdu o zamietnutí jej žaloby o zaplatenie 390 eur s príslušenstvom súdom prvej inštancie. K čomu dovolací súd uvádza nasledovné:

17.1. Podľa § 422 ods. 1 CSP (ktoré je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP ustanovením lex specialis) dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

17.2. Citované ustanovenie § 422 ods. 1 CSP obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenzom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej

mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy. V prípade príslušenstva pohľadávky sa prípustnosť dovolania odvíja od rovnakých limitov, ako pri istine.

17.3. V danom prípade žalobkyňa podala na súde prvej inštancie žalobu o zaplatenie sumy 390 eur s príslušenstvom dňa 1. decembra 2021. Výška minimálnej mzdy v roku 2021 bola ustanovená nariadením vlády Slovenskej republiky sumou 623 eur a desaťnásobok tejto sumy je 6.230 eur (dvojnásobok je 1.246 eur). Rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, a ktoré je napadnuté dovolaním, sa týka peňažného plnenia vo výške 390 eur neprekračujúceho výšku desaťnásobku minimálnej mzdy v čase podania žaloby.

18. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne je v danom prípade vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. a) CSP, dovolací súd ani neskúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalobkyne, nepristúpil dovolací súd ani k posúdeniu, či napádaný výrok rozsudku spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

19. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobkyne nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum ani v časti jej dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, preto dovolanie žalobkyne odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

20. Zhrnúc vyššie uvedené najvyšší súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ako aj v časti nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ako celok odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

21. Nad rámec vyššie uvedeného, s akcentom na princíp právnej istoty ako jedného z pilierov právneho štátu dovolací súd uvádza, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje princíp právnej istoty a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých veciach. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne zdôvodniť, a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 275/2018 z 25. júna 2019). Vzhľadom na uvedené dovolací súd poukazuje na riešenie právnej otázky rozhodujúcej aj v tomto konaní a právny záver vyjadrený v analogickom spore v o viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 2Cdo/177/2022, 7Cdo/292/2021, 2Cdo/151/2020, 5Cdo/175/2019.

22. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní úspešnému žalovanému síce vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP, ale z obsahu spisu vyplýva, že mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, pretože ostal v dovolacom konaní nečinný a vyjadrenie k dovolaniu nepodal. Na základe uvedeného v súlade so svojou judikatúrou dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania tak, že žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal (R 72/2018).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.